

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia czerwca 2020 r.

DSR.IV.058.56.2020.GJ

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na zapytanie poselskie nr K9ZAP1021 Posła Jarosława Rzepy, uprzejmie informuję.

Prowadzona przez Rząd polityka odpowiedzialnego rozwoju obok szeregu działań na rzecz silnej gospodarki zakłada równoległe istnienie silnej, aktywnej, kompleksowej i długofalowej polityki rodzinnej. Polityki rodzinnej traktowanej przede wszystkim jako inwestycja w rodzinę, która jest fundamentem silnego państwa opartego na kapitale ludzkim. Efektem działań rządu Zjednoczonej Prawicy w zakresie polityki rodzinnej jest wprowadzenie znaczącej pomocy finansowej rodzinom z dziećmi na utrzymaniu.

Szczególne znaczenie miało wprowadzenie 1 kwietnia 2016 r. świadczenia wychowawczego w wysokości 500 zł przyznawanego w ramach rządowego programu „Rodzina 500+”.

Program „Rodzina 500+” okazał się największym programem społecznym po transformacji ustrojowej w Polsce, który odmienił życie wielu rodzin. Rodziny stały się zamożniejsze, pojawiły się lepsze perspektywy ich rozwoju. Wsparcie rodzin za pomocą transferów pieniężnych przyczynia się do zapewnienia dzieciom solidnego wykształcenia, odpowiedniego odżywiania i leczenia, a także pozwala rodzinom na zwiększenie wydatków m.in. na edukację (książki i pomoce naukowe, dodatkowe zajęcia dla dzieci), a także rekreację.

Program zagwarantował lepsze warunki zakładania rodzin oraz wychowania dzieci, i dlatego program „Rodzina 500+” jest uznawany za jeden z najlepszych sposobów wspierania rodzin niemal we wszystkich grupach społecznych, przy jednoczesnym poszanowaniu jej autonomii. Obowiązujący od 1 lipca ubiegłego roku powszechny charakter programu (brak kryterium dochodowego), to dodatkowa gwarancja na utrwalanie i wzmocnienie jego pozytywnych efektów.

Świadczą o tym nie tylko wyniki badań społecznych (w tym realizowanego przez CBOS), ale również dane z ośrodków pomocy społecznej, wskazujące na zmniejszający się poziom korzystania przez rodziny z pomocy społecznej. W roku 2018 pomoc społeczną z powodu ubóstwa przyznano 487 tys. rodzin, co oznacza spadek o 14% w porównaniu do 2017 r. (568 tys. rodzin). Ponadto, udział procentowy rodzin, którym przyznano pomoc społeczną z powodu ubóstwa, w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną zmniejszył się o 8%, z 49% w 2017 r. do 45% w roku 2018.

Również w kwestii dochodu rozporządzalnego gospodarstw domowych, w ostatnim roku obserwowana jest poprawa wielkości przeciętnych. Poziom średniego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w zaokrągleniu do 1 zł wyniósł 1 693 zł w 2018 r. i był wyższy nominalnie o niemal 6% (realnie o 4,3%) od dochodu z roku poprzedniego.

Długofalowym skutkiem programu „Rodzina 500+” jest także efekt demograficzny, mimo krótkookresowych fluktuacji w tym zakresie. Przed kwietniem 2016, współczynnik dzietności nie przekraczał 1,3. Dzisiaj współczynnik ten oscyluje wokół wartości 1,45. Liczba urodzeń nie wzrasta stale, co jest konsekwencją zmniejszającej się liczby kobiet w wieku rozrodczym, jednak wskaźniki demograficzne są wyższe niż wynikałoby to z prognoz GUS z okresu sprzed wprowadzenia świadczenia 500+.

Wyniki badania Quality Watch realizowanego na potrzeby Biura Informacji Gospodarczej InfoMonitor z grudnia 2019 r., wskazują, że według 41% ankietowanych dzięki programowi „Rodzina 500+” około dzieci mogą rozwijać swoje zainteresowania na dodatkowych zajęciach. Ma to odzwierciedlenie w wydatkowaniu środków - znaczna część świadczenia wydawana jest na edukację (książki, zabawki, artykuły plastyczne dla dzieci – 46% ankietowanych, zajęcia dodatkowe, korepetycje – 43%). Środki z programu „Rodzina 500+” przeznaczane są także na dobra pierwszej potrzeby (odzież i obuwie – 54% ankietowanych, wyżywienie – 39%).

Ważną zmianą wynikającą z wprowadzenia świadczenia 500+ jest fakt, iż co szósty badany stwierdza, że teraz rodzinę stać na wyjazd wakacyjny, co nie było możliwe wcześniej.

Również w badaniu Quality Watch, 19% ankietowanych, pobierających świadczenie z programu „Rodzina 500+” deklaruje, że jest w stanie oszczędzać, co nie było możliwe przed kwietniem 2016 r. Większość banków detalicznych ma w swojej ofercie produkty dedykowane systematycznemu oszczędzaniu, bez wprowadzania barier w postaci niemożności natychmiastowej wypłaty środków jak to ma miejsce w przypadku klasycznej lokaty. Sprzyja to decyzji rodziców o oszczędzaniu środków z programu.

Pojawienie się nadwyżek gotówki wiąże się także ze wzrostem poczucia bezpieczeństwa finansowego. Według Quality Watch, niemal jedna czwarta badanych deklarowała, że nie brakuje im pieniędzy na podstawowe wydatki, a prawie co dziesiąty ankietowany twierdził, że dzięki świadczeniu 500+ udało mu się oddać pieniądze znajomym lub rodzinie, ewentualnie spłacić kredyt lub pożyczkę przed terminem.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) wskazuje, że warunki życia dzieci w bardzo dużym stopniu wpływają na ich sytuację w przyszłości: zdrowie, wykształcenie czy dochody z pracy. Poprawa jakości życia dzieci, mierzona m.in. lepszym dostępem do dobrej jakościowo żywności, edukacji (w tym zajęć pozalekcyjnych), usług zdrowotnych, kulturalnych lub sportowych poprawia szanse, szczególnie dzieci z biedniejszych domów. W przyszłości dzieci te mogą osiągać lepsze wyniki edukacyjne, zdobyć lepszy zawód i lepiej płatne zatrudnienie.

Wydatki na realizację programu „Rodzina 500+” od jego wprowadzenia (tj. od 1 kwietnia 2016 r.) do końca marca 2020 r. wyniosły ponad 105 mld zł, w tym 31,2 mld zł w 2019 r. W marcu 2020 r. uprawnionych do świadczenia było 6,483 mln dzieci. Natomiast na realizację programu w roku 2020 zabezpieczono w budżecie państwa kwotę 39,2 mld zł.

Istotne jest, że świadczenie wychowawcze wypłacane w ramach programu „Rodzina 500+” nabiera obecnie nowego znaczenia: swoistego dochodu gwarantowanego polskim rodzinom odczuwającym ekonomiczne następstwa walki z epidemią COVID-19.

Rząd Zjednoczonej Prawicy jest gwarantem kontynuacji realizacji powyższego programu i nie jest planowane wprowadzanie żadnych ograniczeń w jego realizacji ani tym bardziej jego likwidacji.

Odnosząc się natomiast do pytania o włączenie programu „Rodzina 500+” do kryterium dochodowego na równi ze świadczeniami rodzinnymi, uprzejmie informuję, że nie jest możliwe udzielenie odpowiedzi na powyższe pytanie, ponieważ jest ono niezrozumiałe - nie zostało wskazane jakiego kryterium dochodowego pytanie dotyczy. Tym niemniej należy zauważyć, że świadczenie wychowawcze nigdy nie było i nie jest wliczane do dochodu rodziny przy przyznawaniu świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego i nie są prowadzone żadne prace nad zmianami w tym zakresie.

Z poważaniem
z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Barbara Socha
Podsekretarz Stanu
/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/